

Regulējošo prasību aktualitātes ESG datu jomā

Arnis Jankovskis

2025. gada 8. aprīlis

Saturs

– Pašreizējā situācija

- EBI ziņojums par ESG riska darījumu datu pieejamību un vienotas metodikas izstrādes iespējām

– Skats uz nākotni

- EK priekšlikums (Omnibus ietvaros) ilgtspējas informācijas atklāšanas vienkāršošanai
- EFRAG VSME standarts

Pašreizējā situācija

EBI ziņojums par ESG
riska darījumu datu
pieejamību un vienotas
metodikas izstrādes
iespējām
(EBA/REP/2025/06)

Novērtējums veikts pamatojoties un ES kredītiestāžu izlases **anketēšanas** rezultātiem

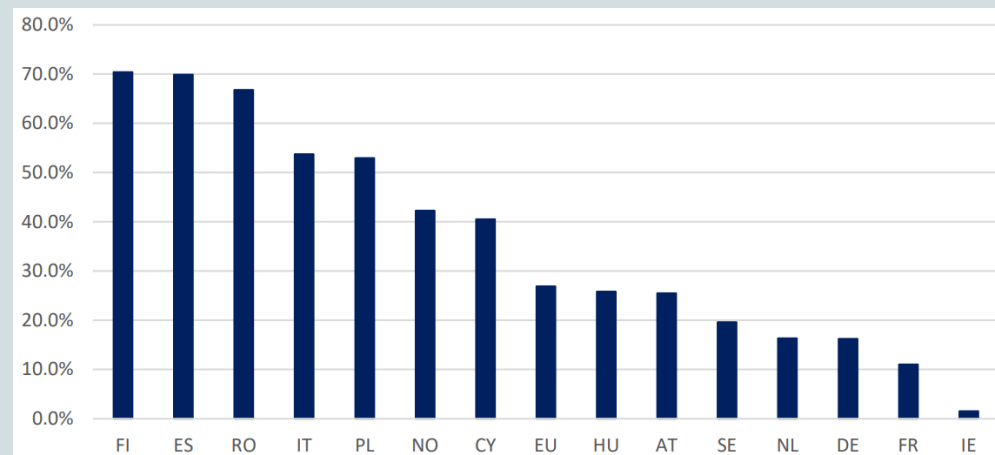
Respondenti

- **36** Kredītiestādes (12 G-SIB)
- No **14** EEZ valstīm
- **27%** no ES banku sektora riska darījumiem

Segmenti

- Nefinanšu sabiedrības
- MVU
- Mājsaimniecības (mājokļu kredīti)

Aktīvu tvērums valstu griezumā (%)

EBI ziņojumā tiek atzinīgi vērtēts sasniegtais **progress...**

Uzlabojas ESG datu pieejamība

- ✓ Publiski pieejamas datubāzes
- ✓ Ārējie datu piegādātāji
- ✓ Ilgtspējas ziņošanas prasības

Attīstās ESG risku novērtēšanas metodes

- ✓ Iekšējie ESG vērtējumi (*scores*)
- ✓ Scenāriju analīze
- ✓ Stresa testi

Progress atsevišķos segmentos

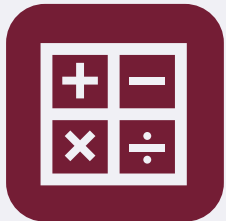
- ✓ Mājokļi
- ✓ Lielie uzņēmumi
- ✓ Jaunie darījumi

...bet tiek norādīts arī uz joprojām pastāvošajiem **šķēršļiem**

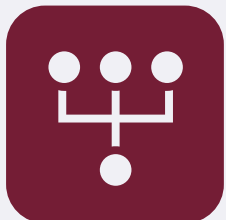
Pieejamo ESG datu pielietošana

- ✓ Nepietiekama standartizācija
- ✓ Nozaru *benchmarks*
- ✓ ESG reitingu neviendabīgums

Grūtības kvantitatīvu metožu izstrādē

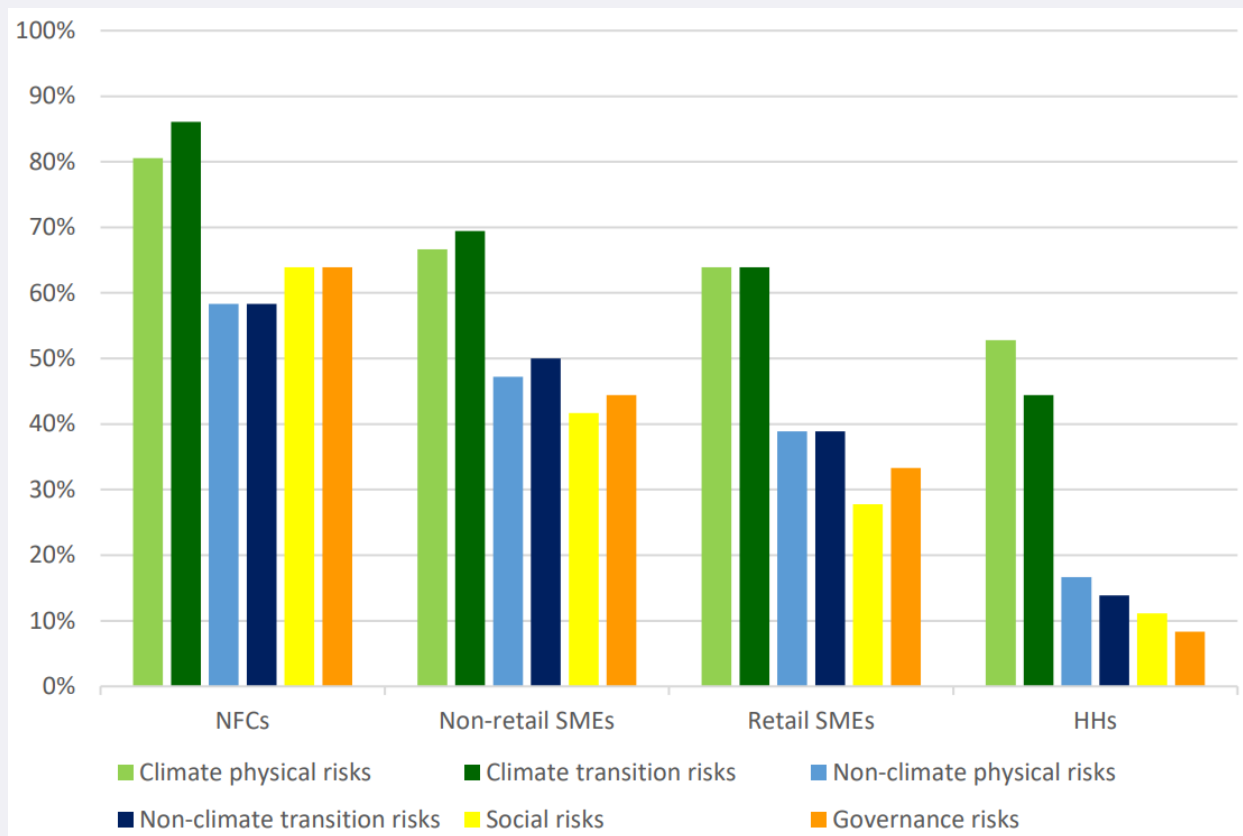
- ✓ Sasaiste ar kredītrisku
- ✓ Netiešā ESG risku ietekme
- ✓ ESG datu granularitāte

Visaptveroša novērtējuma veikšana

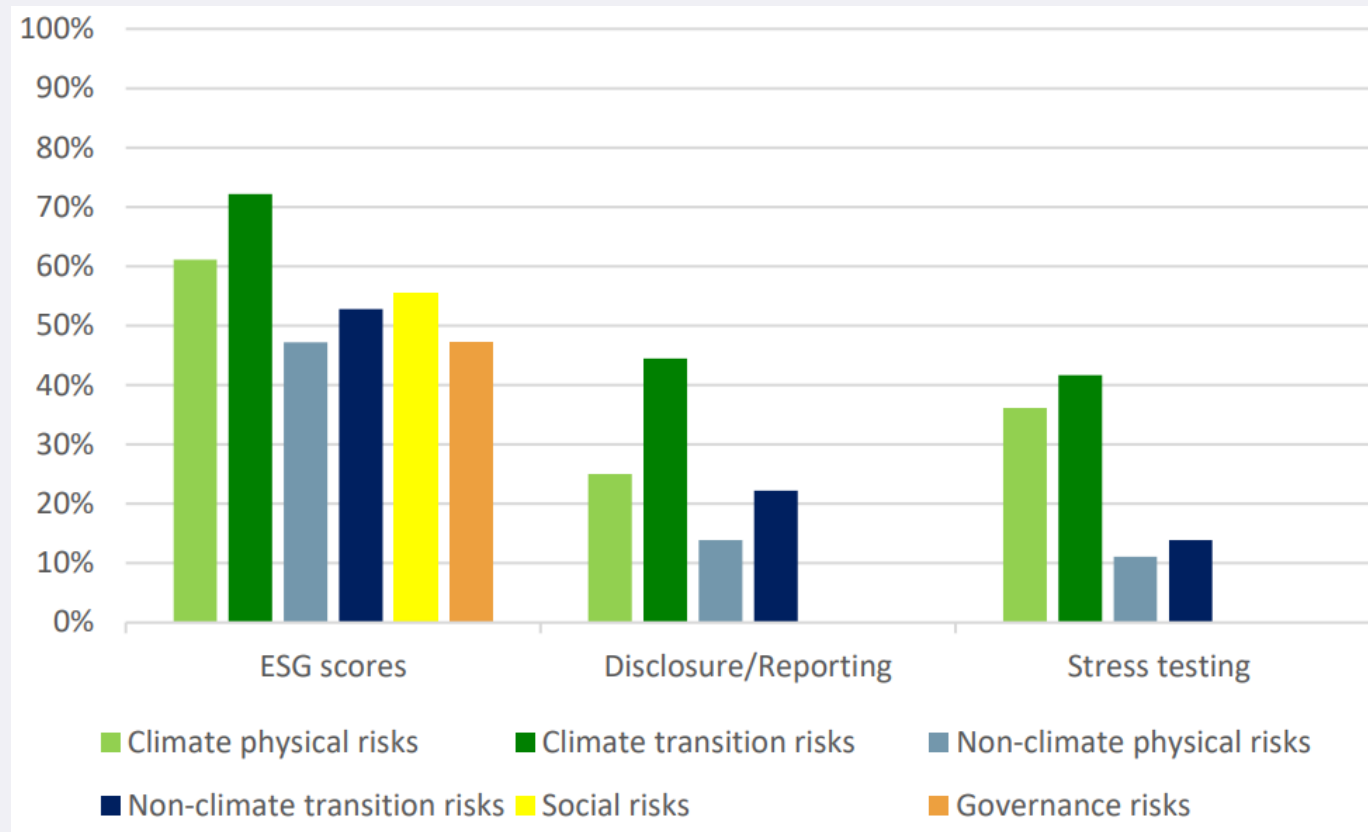
- ✓ MVU
- ✓ Sociālie un pārvaldības riski
- ✓ Esošie portfeļi (*stock*)

Sasniegts salīdzinoši lielāks progress **lielo uzņēmumu** un **klimata** risku novērtēšanā

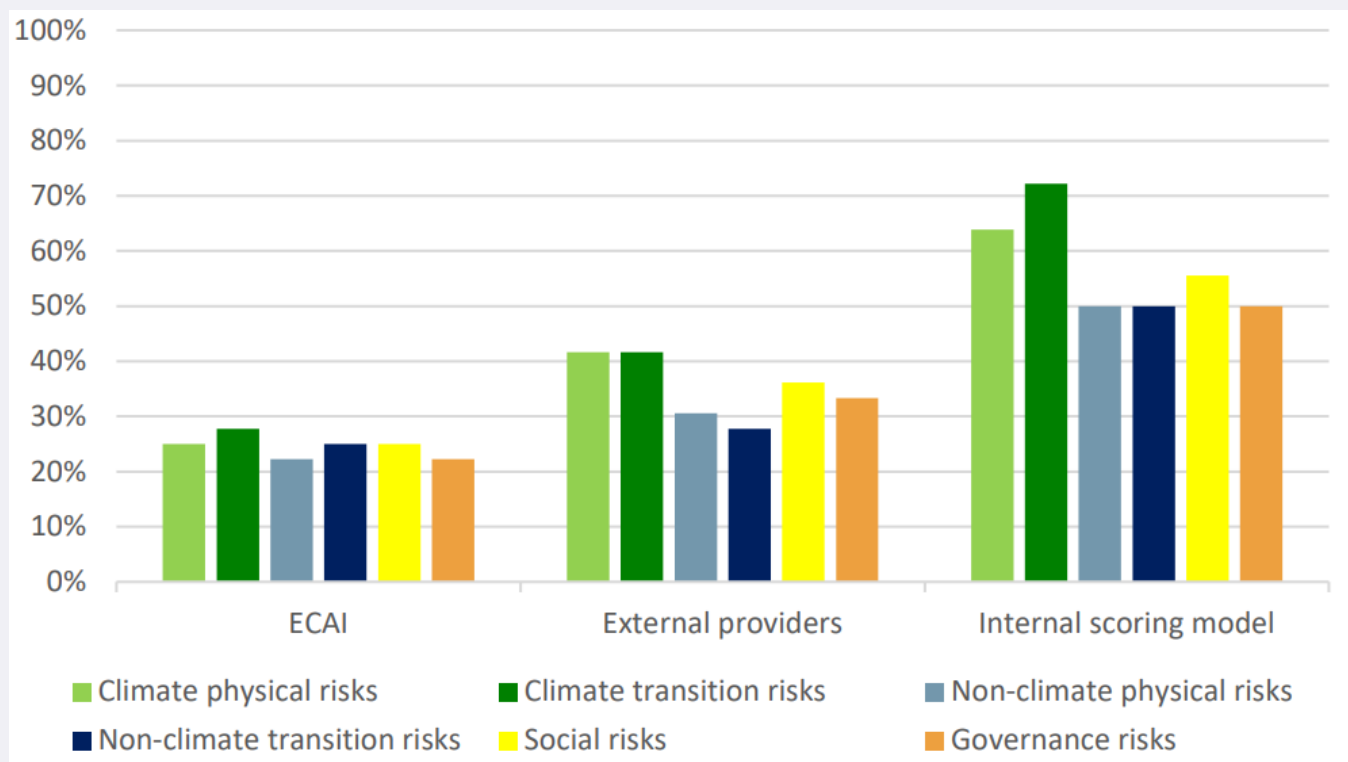
Kredītiestādes, kurām ir **izstrādātas metodes ESG risku identificēšanai** un, ja iespējams, tiem pakļauto **riska darījumu kvalificēšanai (%)**

Iekšējie un ārējie **ESG vērtējumi** (reitingi) tiek plaši izmantoti **nefinanšu sabiedrību** ESG risku identificēšanai...

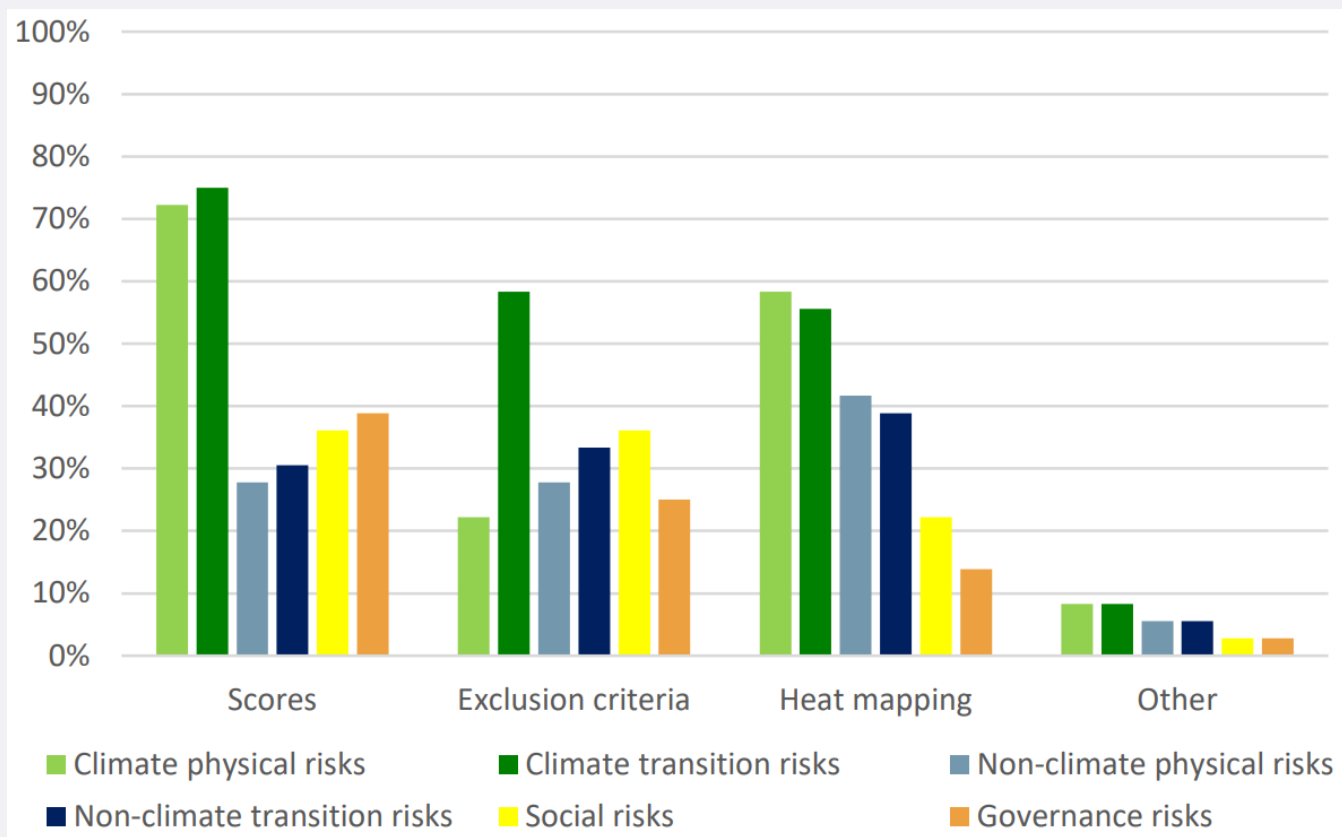
ESG risku, kam pakļauti **nefinanšu sabiedrību** riska darījumi, identificēšanai **izmantotās metodes** (% no kredītiestādēm)

...kā ietvaros tieši **iekšējos vērtējumus** (reitingus) kredītiestādes pielieto (vai plāno to darīt) visbiežāk...

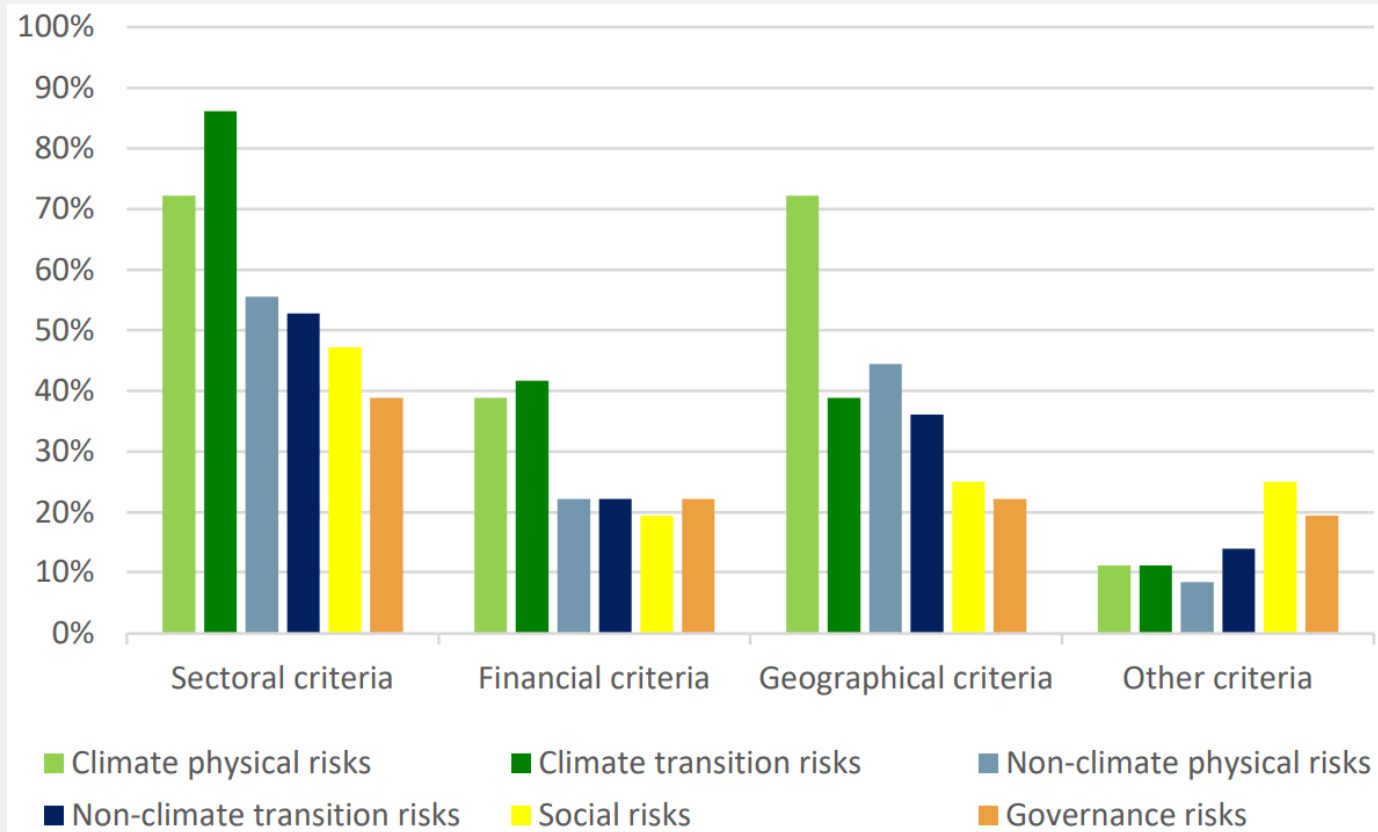
ESG vērtējumu (reitingu) veids, kuru kredītiestādes **izmanto vai plāno izmantot** ESG risku, kam pakļauti **nefinanšu sabiedrību** riska darījumi, identificēšanai (% no kredītiestādēm)

...savukārt darījumu **kvalificēšanai** tiek izmantotas dažādas metodes...

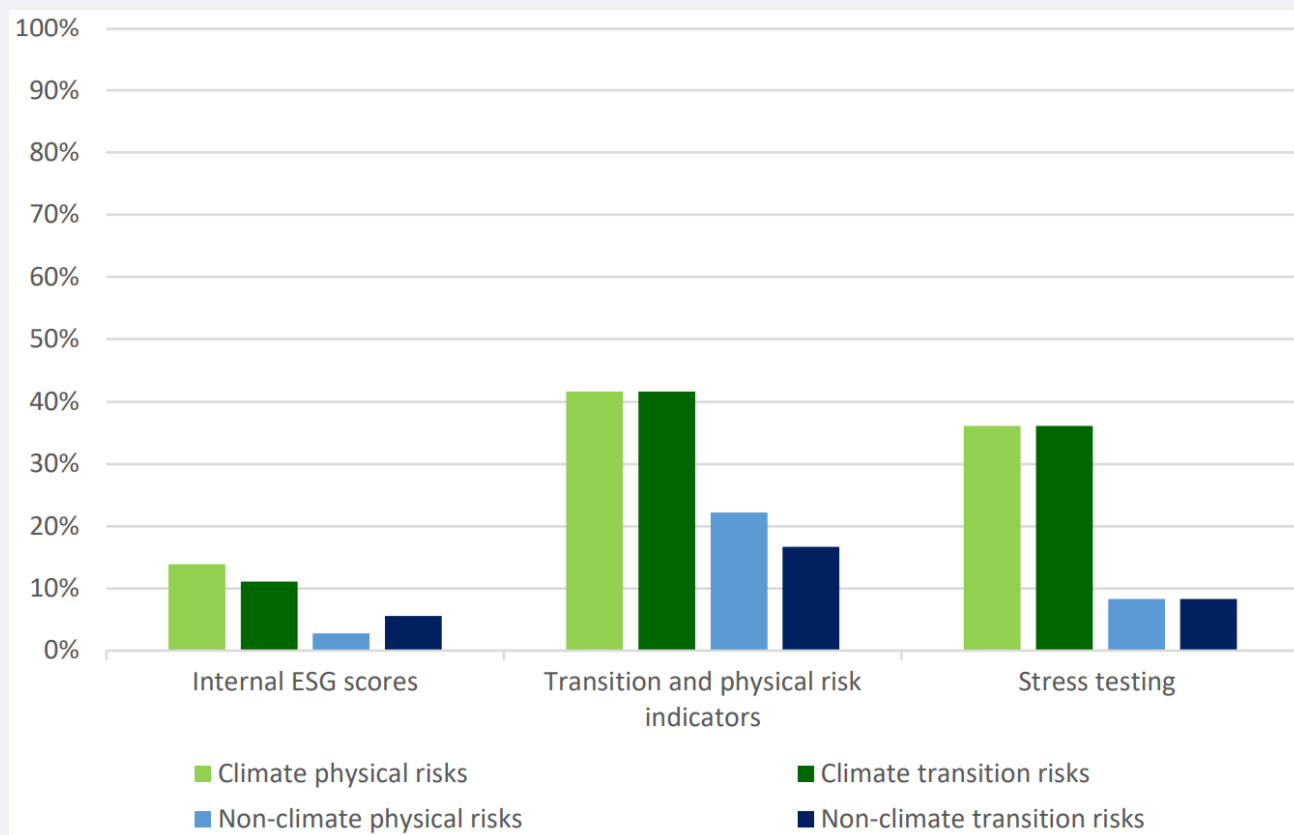
Metodes, kuras kredītiestādes izmanto **nefinanšu sabiedrību** riska darījumu **kvalificēšanai pēc to pakļautības ESG riskiem** (% no kredītiestādēm)

...un kritēriji.

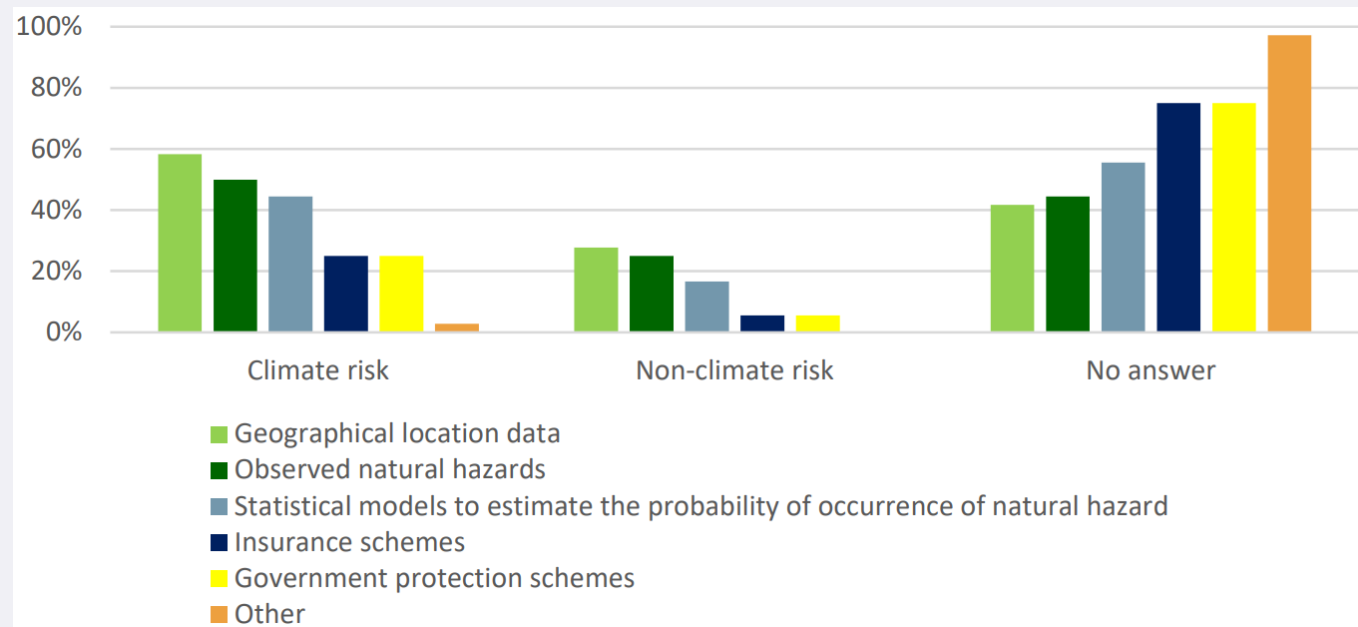
Kritēriji, kurus kredītiestādes izmanto **nefinanšu sabiedrību** riska darījumu **kvalificēšanai pēc to pakļautības ESG riskiem** (% no kredītiestādēm)

Mājsaimniecību (mājokļu kredītu) ESG risku identificēšanai pārsvarā tiek izmantoti **pārejas un fizisko risku rādītāji**...

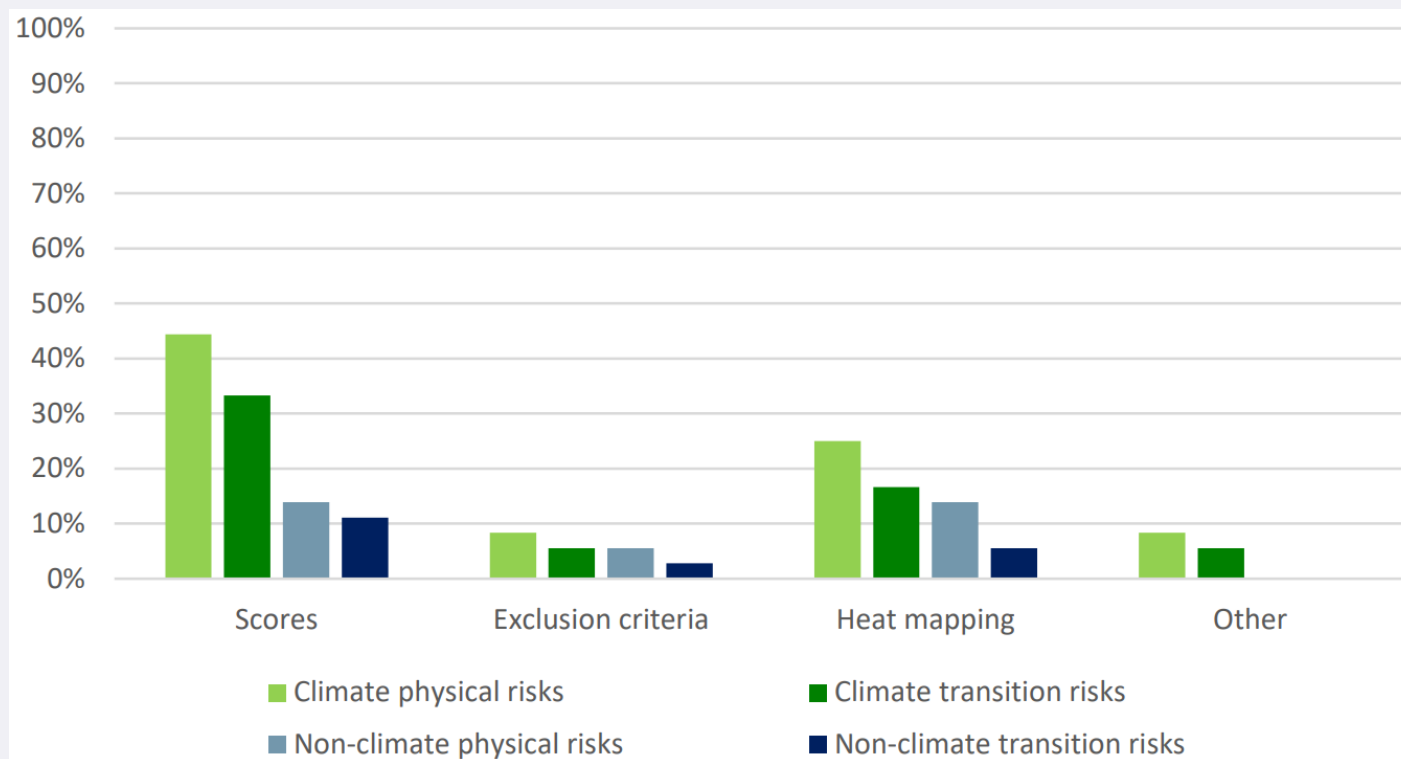
Vides risku, kam pakļauti **mājsaimniecību (mājokļu kredītu)** riska darījumi, identificēšanai **izmantotās metodes** (% no kredītiestādēm)

...pielietojot no dažādiem datu avotiem iegūtu informāciju...

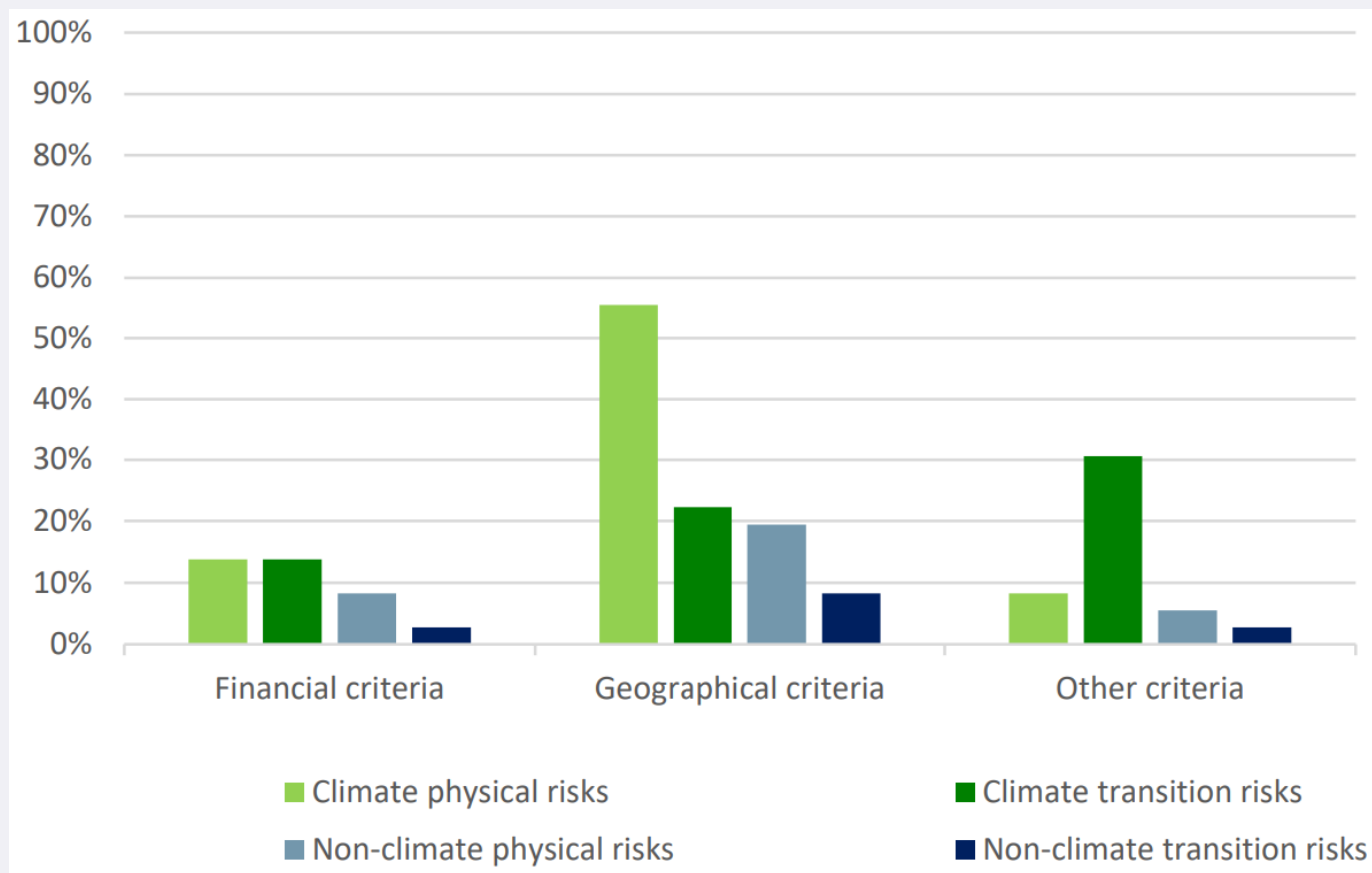
Fizisko vides risku, kam pakļauti mājsaimniecību (mājokļu kredītu) riska darījumi, identificēšanai izmantotie informācijas avoti (% no kredītiestādēm)

...lai šos darījumus **kvalificētu**, izmantojot dažādas metodes...

Metodes, kuras kredītiestādes izmanto **mājsaimniecību (mājokļu kredītu)** riska darījumu **kvalificēšanai pēc to pakļautības vides riskiem** (% no kredītiestādēm)

...un kritērijus.

Kritēriji, kurus kredītiestādes izmanto **mājsaimniecību (mājokļu kredītu)** riska darījumu kvalificēšanai pēc to pakļautības vides riskiem (% no kredītiestādēm)

Skats uz nākotni

EK priekšlikums
(Omnibus ietvaros)
ilgtspējas informācijas
atklāšanas vienkāršošanai

Kādēļ nepieciešams Omnibus I?

Konkurētspējas veicināšana

Administratīvā sloga mazināšana

Zaļā kursa / izmaksu līdzsvars

ENRICO LETTA

MUCH MORE THAN A MARKET

SPEED, SECURITY, SOLIDARITY

Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens

April 2024

The future —
— of European
competitiveness

Kurus ES tiesību aktus plānots grozīt?

Omnibus I

Grāmatvedības direktīva
(2013/34/ES)

letver **1. līmeņa prasības** par ilgtspējas ziņojumiem

Revīzijas direktīva
(2006/43/ES)

letver **revīzijas pakalpojumu sniedzējiem** piemērojamas prasības saistībā ar ilgtspējas ziņojumiem

Korporatīvās ilgtspējas ziņošanas direktīva
(**CSRD** - 2022/2464)

letver prasības par ilgtspējas ziņojumu **publicēšanas uzsākšanas termiņiem**

Rūpības pienākuma direktīva
(**CSDDD** - 2024/1760)

levieš harmonizētas prasības **pienācīgai rūpībai uzņēmumu darbībā** attiecībā uz cilvēktiesībām, nelabvēlīgu ietekmi uz vidi kā arī klimata pārkārtošanās plānus

Oglekļa ievadkorekcijas mehānisma regula
(**CBAM** - 2023/956)

levieš mehānismu, lai nodrošinātu **taisnīgu ražošanas procesā emitētā oglekļa cenu** ES importētajām precēm

netiks grozīta (1. līmenis) ...
...bet tiks ietekmēta

Taksonomijas regula
(2020/852)

Ņemot vērā, ka **8. pantā noteiktā ziņošanas prasība** (par to, kā un cik lielā mērā uzņēmuma darbības ir saistītas ar saimnieciskajām darbībām, kas uzskatāmas par vides ziņā ilgtspējīgām) ir **piesaistīta CSRD prasībai** sagatavot ilgtspējas ziņojumu.

paralēla EK konsultācija...
...par 2. līmeņa grozījumiem

Informācijas atklāšanas deleģētais akts
(2021/2178)

Klimata un vides deleģētie akti
(2021/2139,
2020/852)

Satur **detalizētas** Taksonomijas informācijas atklāšanas prasības, **KPI** aprēķina metodes, **pārskatu formas**

Tehniskās pārbaudes kritēriji 6 Taksonomijas vides mērķu novērtēšanai

Kāds būs process un termiņi?

STOP-THE-CLOCK priekšlikums

- ✓ **CSRD** prasības uzsākt **ilgtspējas ziņojuma sagatavošanu** (uzņēmumiem, kam tā vēl nav stājusies spēkā) **atlikšana par 2 gadiem**
- ✓ **CSDDD** piemērošanas **atlikšana par 1 gadu**

Tiks ieviests **1. līmenī (direktīva)** dialoga procesā. Ņemot vērā, ka šis priekšlikums tiek **virzīts atsevišķā (no CONTENT priekšlikuma) direktīvā**, vismaz teorētiski tas varētu tikt pieņemts neatkarīgi no tā (un ātrāk). **EK ļoti specifiski aicina** Parlamentu un Padomi **panākt "ātru vienošanos"** prasību atlikšanai, lai mazinātu neskaidrību iesaistītajām pusēm. Ja priekšlikums tiks pieņemts, DV direktīvas prasības būs **jāievieš līdz 31.12.2025.**

CONTENT priekšlikums

- ✓ **CSRD** ietverto ilgtspējas informācijas atklāšanas prasību (t.sk. tvēruma) un **CSDDD prasību vienkāršošana** (izmaiņas pēc būtības)

Tiks ieviests **1. līmenī (direktīva)** dialoga procesā. Priekšlikums tiek **virzīts atsevišķā (no STOP-THE-CLOCK priekšlikuma) direktīvā**. Ja priekšlikums tiks pieņemts, direktīva stāsies spēkā **20. dienā pēc publicēšanas** Oficiālajā Vēstnesī un DV būs **jāievieš 12 mēnešu laikā**.

CBAM

Tiks ieviests **1. līmenī (regula)** dialoga procesā. Ja priekšlikums tiks pieņemts, regula **stāsies spēkā nekavējoties pēc publicēšanas** Oficiālajā Vēstnesī.

Taksonomijas regulas **deleģēto aktu** grozījumi

Šie paredzētie grozījumi **2. līmeņa tiesību aktos (deleģētie akti)** atrodas **konsultācijā līdz 26.03.2025.** Ja **EK pieņems** priekšlikumu **un 4 mēnešu laikā netiks saņemti iebildumi** no Parlamenta vai Padomes, grozījumi deleģētajos aktos **stāsies spēkā**.

CSRD: tvērums

ES sabiedrības

ESOŠĀ REDAKCIJA	OMNIBUS I
<p>Liela sabiedrība Jāizpildās 2 no 3 kritērijiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilances kopsumma >25m - neto apgrozījums > 50m - vid. darbinieku sk. >250 <p>Liela koncerna mātes sab. Jāizpildās 2 no 3 kritērijiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilances kopsumma >25m - neto apgrozījums > 50m - vid. darbinieku sk. >250 <p>ES regulētā tirgū kotēts MVU Jāizpildās 2 no 3 kritērijiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilances kopsumma >0.45m - neto apgrozījums > 0.9m - vid. darbinieku sk. >10 	<p>Sabiedrība ar vid. darbinieku skaitu >1000 un:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilances kopsummu >25m - neto apgrozījumu > 50m <p>Mātes sabiedrība koncernam ar vid. darbinieku skaitu >1000 un:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bilances kopsummu >25m - neto apgrozījumu > 50m <div style="border: 1px solid #ccc; border-radius: 10px; padding: 5px; background-color: #e0f2f1; margin-top: 10px;"> <p>EK prognozē, ka grozījumu rezultātā tvērums ES samazināsies par ~80% (no 50 000 uz 10 000 sabiedrībām)</p> </div>

Ne-ES sabiedrības

ESOŠĀ REDAKCIJA	OMNIBUS I
<p>ES regulētā tirgū kotēta sabiedrība Jāizpildās ES sabiedrības kritērijiem.</p> <p>"40a panta" sabiedrība – galvenā mātes sabiedrība koncernam ar neto apgrozījumu ES > 150m, kam ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ES meitas sabiedrība, kas ir liela sabiedrība vai kotēts MVU - ES filiāle ar neto apgrozījumu > 40m 	<p>ES regulētā tirgū kotēta sabiedrība Jāizpildās ES sabiedrības kritērijiem.</p> <p>"40a panta" sabiedrība – galvenā mātes sabiedrība koncernam ar neto apgrozījumu ES > 450m, kam ir:</p> <ul style="list-style-type: none"> - liela ES meitas sabiedrība (izpildās 2 no 3 kritērijiem): <ul style="list-style-type: none"> ✓ bilances kopsumma > 25m, ✓ neto apgrozījums > 50m, ✓ vid. darbinieku sk. > 250 - ES filiāle ar neto apgrozījumu > 50m

CSRD: ilgtspējas ziņojuma publicēšanas uzsākšanas **termiņi**

ESOŠĀ REDAKCIJA	OMNIBUS I
<p><u>Pirmais ilgtspējas ziņojums jāpublicē:</u></p> <ul style="list-style-type: none">➤ 1. fāze: lielas sabiedrības, kuras ir sabiedriskas nozīmes struktūra un kuru darbinieku skaits ir lielāks par 500 - 2025.g. par 2024. pārskata g.➤ 2. fāze: citas (t.sk. kotētas ne-ES) lielas sabiedrības: - 2026.g. par 2025. pārskata g.➤ 3. fāze: kotēti (ES un ne-ES) MVU: - 2027.g. par 2026. pārskata g.➤ 4. fāze: "40a panta" sabiedrības: - 2029.g. par 2028. pārskata g.	<p><u>Pirmais ilgtspējas ziņojums jāpublicē:</u></p> <ul style="list-style-type: none">➤ 1. fāze: lielas sabiedrības, kuras ir sabiedriskas nozīmes struktūra un kuru darbinieku skaits ir lielāks par 500 - 2025.g. par 2024. pārskata g. (ja tiks pieņemti tvēruma grozījumi, nebūs jāturpina publicēt, ja vid. darbinieku sk. <=1000)➤ 2. fāze: citas (t.sk. kotētas ne-ES) lielas sabiedrības: - 2028.g. par 2027. pārskata g.➤ 3. fāze: kotēti (ES un ne-ES) MVU: - 2029.g. par 2028. pārskata g. (ja tiks pieņemti tvēruma grozījumi, nebūs jāpublicē)➤ 4. fāze: "40a panta" sabiedrības: - 2029.g. par 2028. pārskata g.

CSRD: revīzija

ESOŠĀ REDAKCIJA	OMNIBUS I
<ul style="list-style-type: none">➤ Ierobežotas ticamības apliecināšana (<i>limited assurance</i>).➤ EK jāpieņem ierobežotas ticamības apliecināšanas standarti līdz 01.10.2026.➤ Pēc novērtējuma (feasibility study) veikšanas EK jāpieņem pamatotas ticamības apliecināšanas (<i>reasonable assurance</i>) standarti līdz 01.10.2028. un jānosaka datums, sākot ar kuru tie jāpieņem ilgtspējas ziņojumam.	<ul style="list-style-type: none">➤ Ierobežotas ticamības apliecināšana (<i>limited assurance</i>).➤ EK jāpieņem ierobežotas ticamības apliecināšanas standarti (EK ir norādījusi, ka standartu vietā tiek plānots līdz 2026.g. izdot mērķētas ticamības apliecināšanas (<i>targeted assurance</i>) vadlīnijas, kas ļautu elastīgāk un ātrāk veikt izmaiņas.)

CSRD: **citi** Omnibus I iekļautie grozījumi

- **Prasība digitāli marķēt ilgtspējas ziņojumus atlikta** līdz elektroniskās ziņošanas noteikumu pieņemšanai (kas atbilst esošajai ieteiktajai praksei, ņemot vērā, ka noteikumu pieņemšana ir aizkavējusies).
- **Padomes kolektīvā atbildība** turpinās attiekties uz ilgtspējas ziņojuma **publicēšanu (bet vairs ne tā sagatavošanu) vienotā elektroniskā formātā.**
- **EK plāno pārstrādāt pirmo ESRS** (ilgtspējas ziņošanas standartu) **laidienu** 6 mēnešu laikā pēc Omnibus I pieņemšanas (no esošajiem ~1 200 datu punktiem izslēdzot mazāk svarīgus/kvalitatīvus). **Prasība EK pieņemt nozarēm specifiskus standartus ir atcelta.**
- **EK dotas tiesības pieņemt brīvprātīgas ilgtspējas ziņošanas standartus** sabiedrībām, kas neietilps tvērumā (paredzams, ka tie būs EFRAG brīvprātīgie standarti nekotētiem MVU).
- Attiecībā uz **piegādes ķēdēm ierobežots uzņēmumu**, no kuriem var ievākt ilgtspējas informāciju **tvērums (<= 1000 darbinieki)** un šis **informācijas apjoms** (brīvprātīgajos standartos ietvertā + papildus informācija, ko tipiski sniedz noteiktā nozarē); šie ierobežojumi **attieksies arī uz revīziju.**

Grāmatvedības direktīva – ietekme uz Taksonomijas ziņošanu

- Ņemot vērā, ka Taksonomijas regulas 8. pants atsaucas uz Grāmatvedības direktīvas 19a un 29a pantu, plānotās **CSRD tvēruma izmaiņas ietekmēs arī Taksonomijas obligātās ziņošanas tvērumu** - tas **sašaurināsies** uz sabiedrībām:
 - ar vid. darbinieku skaitu > 1000
 - neto apgrozījumu > 450m
 - kas neveic apgalvojumus par pilnīgu vai daļēju atbilstību Taksonomijai.
- **Pārējām sabiedrībām** tiek paredzēta "**opt-in**" **Taksonomijas ziņošanas prasība**, kuras ietvaros būtu obligāti jāziņo par **apgrozījumu un CapEx KPIs** (OpEx KPIs – pēc izvēles). "**Opt-in**" ietvaros sabiedrības arī **varēs ziņot par daļēju atbilstību** Taksonomijai (kā ietvaros atsevišķi tehniskās pārbaudes kritēriji netiktu izpildīti).

CSDDD

- **leviešanas** DV nacionālajos tiesību aktos **termiņš: 26.07.2027 -> 26.07.2028** (arī pakāpeniskas **piemērošanas termiņi** nobīdās par gadu izlaižot vidējo soli: **2027-2029 -> 2028-2029**).
- **Harmonizētas *due diligence* prasības** (**noņemta DV iespēja** noteikt stingrākas prasības).
- **Ierobežots piegādes ķēžu *due diligence* dziļums** (**visa ķēde -> 1. posms**) un **informācijas apjoms**, ko drīkst pieprasīt no MVU ar mazāk kā 500 darbiniekiem.
- Tiek **noņemts pienākums** kā galējo pasākumu veikt **business attiecību patraukšanu**.
- **Novērtējuma** veikšana un **politikas** atjaunināšana **katru gadu -> reizi 5 gados**.
- **Pārejas plāni** ir **jāizstrādā** (bet vairs **nav jāievieš**).

EFRAG VSME standarts

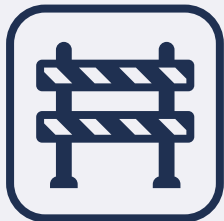
EFRAG VSME standarts

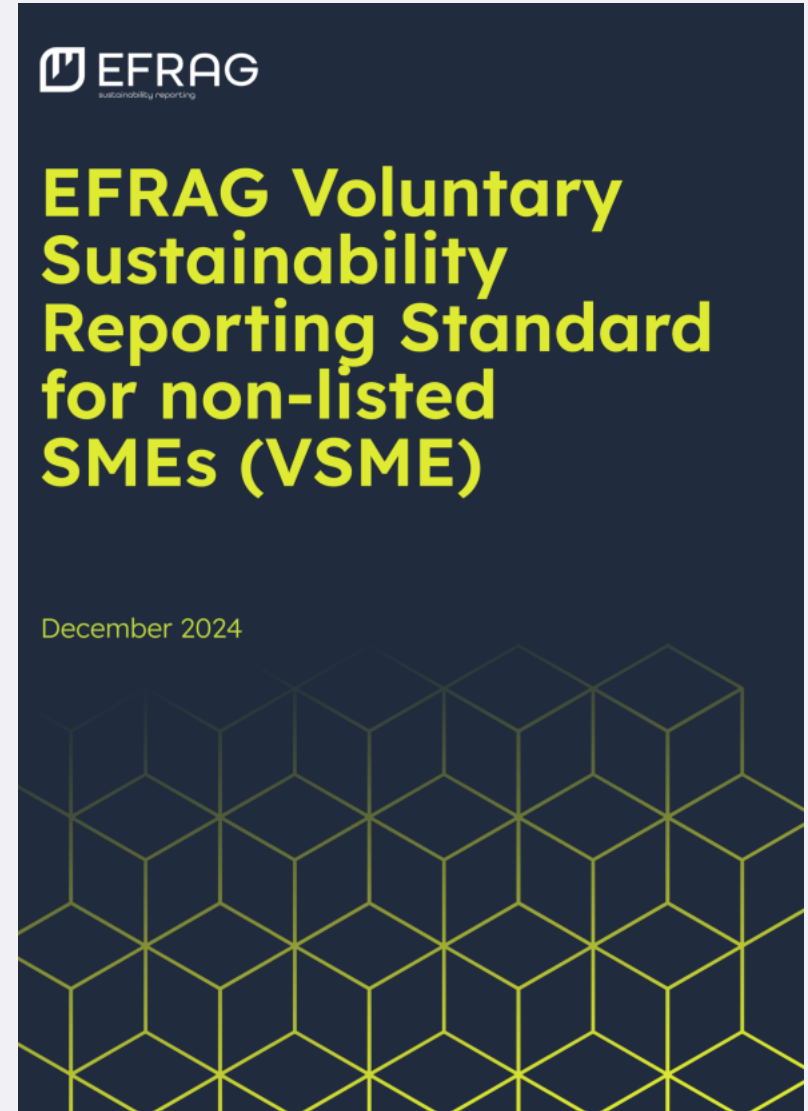
Brīvprātīgi piemērojams

~90% mazāk datu punktu

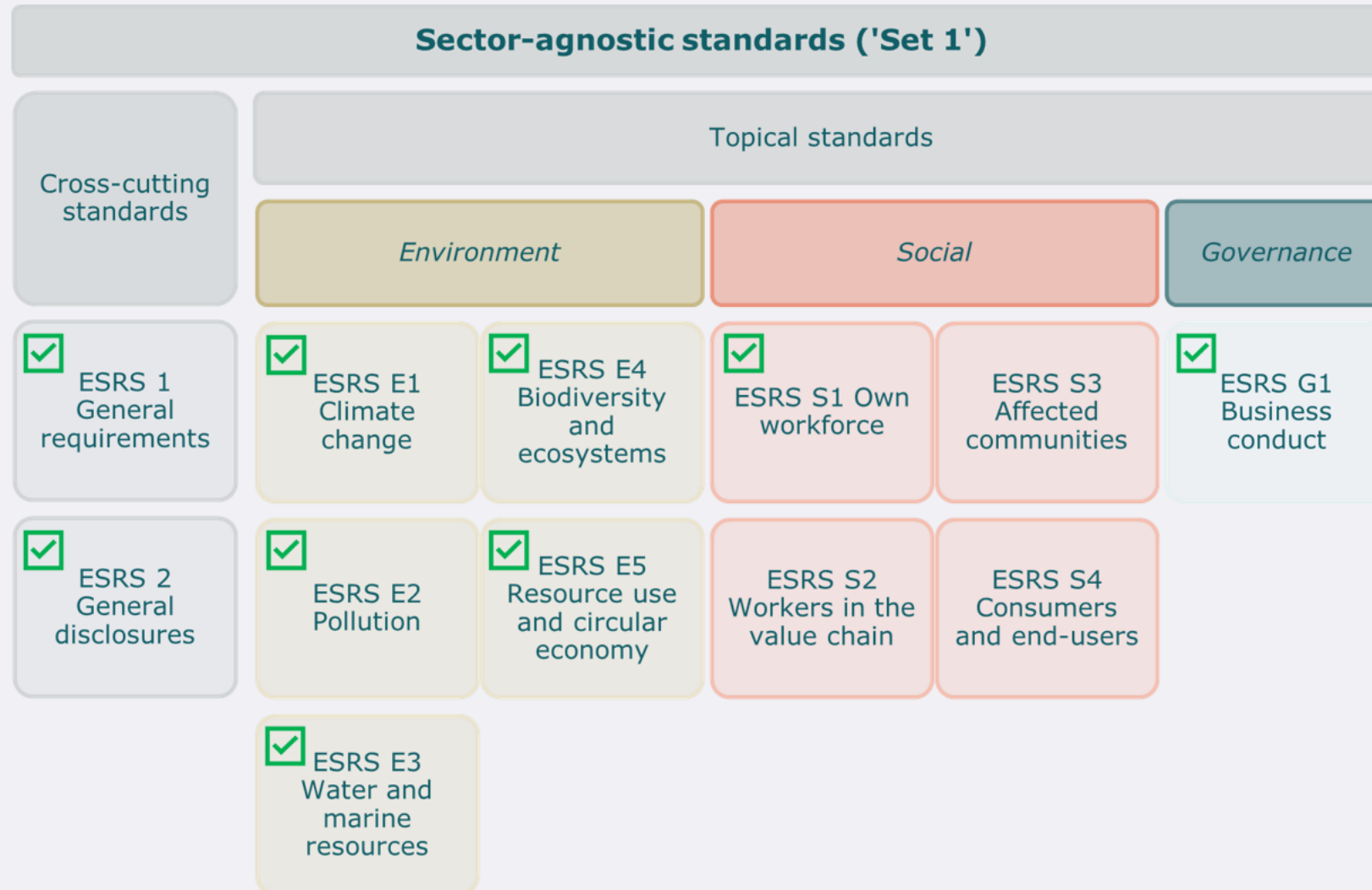
Vieglāki piemērošanas nosacījumi

VSME standarta **salīdzinājums** ar CSRD ESRS

	CSRD ESRS	VSME
 Datu punkti	> 1 000	~ 100 (~50 katrā no 2 moduļiem – <i>Basic</i> un <i>Comprehensive</i>)
 Revīzija	Obligāta ārējā revīzija <i>(limited assurance)</i>	Nav obligāta ārējā revīzija
 Ziņošana	Obligāta atbilstoši CSRD terminiem un formātam	Nav obligāta ziņošanas formāta un termiņu
 Dubultā materialitāte	Obligāts novērtējums	Novērtējums jāveic, ja piemēroti
 Obligātie novērtējumi	✓ Klimata risks ✓ Bio-daudzveidība <i>(site analysis)</i> ✓ noturība	✓ Klimata risks <i>(ja piemēroti)</i> ✓ Bio-daudzveidība <i>(site analysis)</i>

VSME standarts vismaz daļēji nosedz lielāko daļu no ESRS tēmām

Paldies par uzmanību!

Jautājumi, komentāri?

